

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 11. července 2017

k národnímu programu reforem České republiky na rok 2017 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2017

(2017/C 261/03)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik⁽¹⁾, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 16. listopadu 2016 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2017. Priority této roční analýzy růstu potvrdila Evropská rada ve dnech 9. a 10. března 2017. Dne 16. listopadu 2016 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011⁽²⁾ zprávu mechanismu varování, ve které Česká republika není uvedena mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (2) Dne 22. února 2017 byla zveřejněna zpráva o České republice pro rok 2017. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Česká republika učinila v plnění jí určených doporučení přijatých Radou dne 12. července 2016, v přijímání opatření v návaznosti na doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů České republiky v rámci strategie Evropa 2020. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že Česká republika se nepotýká s makroekonomickými nerovnováhami.
- (3) Dne 25. dubna 2017 předložila Česká republika svůj národní program reforem na rok 2017 a dne 28. dubna 2017 svůj konvergenční program z roku 2017. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (4) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondy“) na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁽³⁾ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost ESI fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Na Českou republiku se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Ve svém konvergenčním programu z roku 2017 vláda plánuje v období 2016–2020 dosáhnout celkového rozpočtového přebytku. Střednědobý rozpočtový cíl – tj. strukturální schodek ve výši 1,0 % HDP – je v celém programovém období stále plněn s rezervou. Podle konvergenčního programu z roku 2017 se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP bude postupně klesat a v roce 2020 bude činit 32,7 %. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný. Zatímco rizika spojená s dosažením rozpočtových cílů se jeví jako víceméně vyvážená, výrazný pokles veřejných investic v roce 2016, který má souvislost se zahájením nového cyklu fondů Unie, by mohl mít v roce 2017 za následek silnější oživení veřejných investic, než se očekávalo. Na základě prognózy Komise z jara 2017 se předpokládá, že strukturální saldo poklesne v roce 2017 přibližně na 0 % HDP a v roce 2018 pak na -0,2 % HDP, takže zůstane nad střednědobým rozpočtovým cílem. Celkově Rada dospěla ke stanovisku, že podle prognózy Česká republika v letech 2017 a 2018 ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodrží.
- (6) Pokud jde o fiskální udržitelnost, Česká republika v dlouhodobém výhledu nadále čelí středně velkým rizikům. Tato rizika plynou primárně z předpokládaného dopadu veřejných výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva, především v oblasti zdravotní péče a důchodů. Obavy vzbuzuje očekávané zvyšování dlouhodobých výdajů na zdravotní péči, a to z hlediska správy i nákladové efektivity systému zdravotní péče, který se velkou měrou opírá o dražší nemocniční péči. V současnosti je v různých fázích provádění několik opatření, jejichž výsledky se však zatím neprojeví. Opatření pozměňující důchodový systém, která byla v nedávné době přijata nebo která jsou plánována, by v případě realizace mohla v dlouhodobém výhledu stav veřejných financí zhoršit. Zaprvé parlament přijal právní předpisy, které dávají vládě pravomoc pružněji upravovat mechanismus valorizace důchodů. Projednává rovněž návrhy, jejichž cílem je nastavit strop pro zákonem stanovený věk odchodu do důchodu na 65 let a zavést mechanismus pro pravidelný přezkum věku odchodu do důchodu. Kromě toho jsou v současné době projednávány i další změny, jako například velkorysejší vzorec valorizace důchodů a diferencované sazby sociálního pojištění v závislosti na počtu dětí.
- (7) V lednu 2017 schválil parlament zákon o rozpočtové odpovědnosti s cílem řešit hlavní nedostatky fiskálního rámce České republiky, který byl nedávno vyhodnocen jako jeden z nejslabších v Unii. Doposud však nebyla jmenována nezávislá rozpočtová rada, která by na provádění těchto pravidel dohlížela. Realizace nedávno zavedených opatření navíc bude mít pro posílení účinnosti a stability fiskálního rámce rozhodující význam.
- (8) Česká republika se potýká s problémy v oblasti předcházení korupci a také s nedostatky při zadávání veřejných zakázek. Přestože bylo provedeno několik opatření z vládního protikorupčního programu a další reformy se chystají, v praxi není korupce systematicky postihována. Obecně lze říci, že veřejné zakázky v České republice stále charakterizuje nedostatečná hospodářská soutěž, což se odráží ve vysokém počtu řízení s jedinou nabídkou a přímo zadávaných zakázek, obzvláště v odvětví informačních technologií. Nedostatky v podpoře odborné přípravy a neexistence struktur pro hromadné nákupy a center kompetence brání profesionalizaci a ztěžuje možnost dosáhnout při zadávání veřejných zakázek výhodného poměru mezi cenou a kvalitou. V tomto ohledu je rovněž typické velmi omezené využívání kvality jako kritéria pro udělení zakázky. Přechod na elektronické zadávání veřejných zakázek stále čelí značným obtížím. K nim se řadí nutnost zlepšit státní platformu pro elektronické zadávání veřejných zakázek (Národní elektronický nástroj) a vyjasnit podmínky pro další využívání soukromých platform, které již na českém trhu elektronického zadávání zakázek působí.
- (9) Podnikatelské prostředí v České republice trpí značnou regulační zátěží a řadou administrativních překážek, zejména pokud jde o postupy pro získávání povolení a daňovou regulaci. V září 2016 předložila vláda novelu stavebního zákona a souvisejících právních předpisů s cílem urychlit a zjednodušit postup udělování stavebních povolení tím, že se do něj začlení posouzení vlivů na životní prostředí. Tento pozměňovací návrh je v současné době projednáván v parlamentu. Náklady na dodržování daňových předpisů pro podniky jsou i nadále nad průměrem Unie. Mezi nedostatky v této oblasti se řadí rovněž časté změny daňového řádu. Boj proti nedodržování daňových předpisů představuje pro české orgány stále prioritu; není však kladen výraznější důraz na jejich zjednodušení. Zákon o daních z příjmů, který by měl být předložen, má daňový řád zjednodušit, tento návrh však zatím není k dispozici.
- (10) Míra využívání služeb elektronické veřejné správy v České republice patří k nejnižším v Unii, od roku 2015 však vzrostla. České orgány sice přijaly kroky ke zlepšení dostupnosti služeb elektronické veřejné správy, ale řada z nich se teprve realizuje a některá individuální opatření nebyla dosud zahájena. Odpovědnost za zavádění těchto služeb je rozdělena mezi několik ministerstev a zainteresované strany uvádějí, že meziresortní spolupráce je omezená.

- (11) Intenzita výzkumu a vývoje se v posledních letech výrazně zvýšila, neprovází ji však odpovídající zlepšení kvality jeho výsledků. Provádí se reformy řízení systému výzkumu a vývoje, avšak zatím nebyly plně uskutečněny. V únoru 2017 vláda schválila novou metodiku hodnocení (Metodika 17+), která by měla posílit mechanismy související s přidělováním finančních prostředků na základní a aplikovaný výzkum. Přijímá se řada opatření s cílem usnadnit vytváření užších vazeb mezi vysokými školami a podniky, a to na základě strukturálních účinků národních inovačních platform.
- (12) Výsledky vzdělávání jsou obecně dobré, ale základní dovednosti se zhoršily. Výsledky studentů jsou silně ovlivněny jejich sociálně-ekonomickým zázemím. Značně znepokojivé jsou slabé výsledky vzdělávání u znevýhodněných skupin, zejména romské komunity. Odhaduje se, že velmi vysoký podíl romských dětí ukončuje školní docházku předčasně. V souvislosti s podporou inkluzivního vzdělávání bylo přijato značné množství právních a správních opatření, která se nyní začínají provádět. Očekává se, že napomohou ke snížení rozdílů, které existují v dosahovaném vzdělání a studijních výsledcích romských a neromských dětí. V březnu 2016 přijal parlament novelu školského zákona, jež rozšiřuje povinnou školní docházku o poslední rok předškolního vzdělávání a mladším dětem zajišťuje nárok na místo v mateřské škole. Nerovnosti v systému vzdělávání nicméně představují překážku pro zlepšení kvality lidského kapitálu a rovněž brání lidem v dosahování výsledků na trhu práce v pozdějším životě. Vzhledem ke zvyšování požadavků na učitele a stárnutí učitelstva zůstává zajištění atraktivnosti učitelského povolání i nadále výzvou. Zčásti je to způsobeno poměrně nízkými výdělky, ačkoli platy v posledních letech vzrostly. Vláda po několika odkladech nakonec schválila nový kariérní řád pro učitele a pedagogické pracovníky, jenž má přitažlivost tohoto povolání zvýšit. S významnou podporou z fondů Unie se rozvíjí příležitosti pro další profesní rozvoj učitelů, zejména aktivity profesního rozvoje, jež jsou zaměřeny na výuku ve smíšených skupinách a na inkluzivní vzdělávání. V lednu 2016 schválil parlament reformu vysokoškolského vzdělávání a její výsledky je třeba sledovat. Plánuje se rovněž reforma systému financování vysokoškolských institucí.
- (13) Míra nezaměstnanosti v České republice nadále klesá. Stále napjatější situace na trhu práce ztěžuje zaměstnavatelům nábor pracovních sil. Existuje ještě určitý potenciál pro kompenzaci nedostatku pracovních sil, jestliže se zmobilizují skupiny, které jsou na trhu práce zastoupeny méně, například ženy s malými dětmi, pracovníci s nízkou kvalifikací a příslušníci romské komunity. Ke zvýšení ekonomické aktivity těchto skupin by přispělo posílení informační a aktivační kapacity veřejných služeb zaměstnanosti v kombinaci s vhodnými a dobře zacílenými aktivními politikami na trhu práce a individualizovanými službami. Ženám s malými dětmi brání v účasti na trhu práce přetrvávající nedostatek cenově dostupných a kvalitních služeb péče o děti, zejména ve věku do tří let, dlouhá rodičovská dovolená, omezené využívání pružné pracovní doby oběma rodiči a nízká míra využívání rodičovské dovolené ze strany otců. V uplynulých letech byla přijata některá opatření s cílem tyto problémy řešit. V případě pracovníků s nízkou kvalifikací jsou nicméně výsledky trhu práce výrazně slabší než u všech ostatních skupin. V parlamentu v současné době probíhá debata o legislativním rámci pro sociální bydlení, který by měl stanovit vnitrostátní standardy a cílové skupiny.
- (14) V kontextu evropského semestru 2017 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky České republiky, kterou zveřejnila ve své zprávě o České republice pro rok 2017. Posoudila také konvergenční program z roku 2017 a národní program reforem na rok 2017, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla České republice adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku v České republice, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (15) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2017 a dospěla ke stanovisku ⁽¹⁾, že Česká republika zřejmě Pakt o stabilitě a růstu dodrží,

DOPORUČUJE České republice v období 2017–2018:

⁽¹⁾ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

1. Zajistit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí s ohledem na stárnutí obyvatelstva. Zvýšit účelnost veřejných výdajů, zejména prostřednictvím boje proti korupci a neefektivním postupům při zadávání veřejných zakázek.
2. Odstranit překážky růstu, zejména zjednodušením postupů pro udělování stavebních povolení a dalším snižováním administrativní zátěže podniků, zavedením klíčových služeb elektronické veřejné správy, zlepšením kvality výzkumu a vývoje a podporou zaměstnanosti skupin, které jsou nedostatečně zastoupeny na trhu práce.

V Bruselu dne 11. července 2017.

Za Radu

předseda

T. TÖNISTE
